

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/44/2016
Identifikačné číslo spisu:	8510204012
Dátum vydania rozhodnutia:	23.03.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8510204012.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobkyne O. A., bývajúcej v Z., K. XX, proti žalovanému Poľnohospodárske družstvo so sídlom v Kamienke, Kamienka 065 32, IČO: 00 204 421, v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. Michalom Dicom, advokátom so sídlom v Starej Ľubovni, 17. novembra 20, o zaplatenie 66.387,84 eura s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2C/230/2010, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. apríla 2015 sp. zn. 21Co/107/2014, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 30. apríla 2015 sp. zn. 21Co/107/2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo 16. marca 2014 č. k. 2C/230/2010-224 nepriznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov.

2. Proti predmetnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. apríla 2015 sp. zn. 21Co/107/2014 tak, že ho ako oneskorene podané odmietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie bolo žalovanému doručené 17. apríla 2015. Zákonná pätnásťdňová lehota na podanie odvolania žalovanému uplynula 2. mája 2015. Odvolanie žalovaného bolo podané osobne 12. mája 2015 (odvolací súd vo všetkých dátumoch nesprávne uvádza rok 2015 namiesto správneho roku 2014 - poznámka Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), teda oneskorene. Odvolací súd preto odvolanie žalovaného odmietol ako oneskorene podané.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol žalovaný dovolaním. Dovolanie odôvodnil tým, že sa mu postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom [§ 241 ods. 2 písm. a/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“) v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.]. Uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie mu bolo doručené poštou 25. apríla 2014, o čom priložil fotokópiu obálky, ktorá bola na poštovú prepravu odovzdaná 24. apríla 2014 a ktorej obsahom malo byť uznesenie súdu prvej inštancie. Pokiaľ preto podal odvolanie osobne na súde

prvej inštancie dňa 12. mája 2014, išlo o odvolanie podané v zákonom stanovenej lehote. Namietal prevzatie rozhodnutia súdu prvej inštancie 17. apríla 2014 tak, ako to uvádzal odvolací súd, nakoľko sa v tento deň spolu s manželkou zdržiaval mimo miesta svojho bydliska. Ani podpis na doručenke súdneho doručovateľa zo 17. apríla 2014 nemôže byť preto jeho. K dovolaniu pripojil čestné vyhlásenie svojej manželky o nezdržiavaní sa v mieste bydliska dňa 17. apríla 2014. Žiadal preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný na prejednanie dovolania (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a súčasne aj dôvodné.

6. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

7. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu boli upravené v ustanovení § 239 O. s. p. a § 237 O. s. p.

8. V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu bolo prípustné, ak ním bolo napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu [§ 239 ods. 1 písm. a) O. s. p.] alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska [§ 239 ods. 1 písm. b) O. s. p.]. Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) išlo o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

9. Dovolanie žalovaného smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým odmietol odvolanie žalovaného ako oneskorene podané. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu nevykazuje znaky ani jedného z uznesení uvedených v ustanoveniach vymenovaných vyššie. Prípustnosť dovolania preto podľa § 239 O. s. p. neprichádza do úvahy.

10. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., neobmedzil sa dovolačný súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané,

bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

11. Žalovaný procesné vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení vyvodiť nemožno.

12. Vychádzajúc z obsahu žalovaným podaného dovolania, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či v prejednávanej veci (ne)bola žalovanému súdom odňatá možnosť konať pred ním [§ 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.].

13. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania (v súčasnosti strane sporu) realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Procesným právom účastníka konania je aj právo, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie, s ktorým nesúhlasí, bolo na základe jeho odvolania preskúmané odvolacím súdom. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o odmietnutí odvolania z dôvodu, že bolo podané oneskorene, ak záver odvolacieho súdu o tejto otázke nie je správny.

14. Podľa § 45 ods. 1 O. s. p. súd doručuje písomnosť sám alebo poštou. Súd môže doručiť písomnosť aj prostredníctvom súdneho exekútora, orgánu obce alebo príslušného útvaru Policajného zboru a v prípadoch ustanovených osobitným predpisom aj prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

15. Podľa § 45 ods. 2 O. s. p. údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti (ďalej len „doručenka“) sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak.

16. Podľa § 15 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy (ďalej len „vyhláška“) súdny doručovateľ je zamestnanec súdu určený rozvrhom práce, ktorý obstaráva úkony súvisiace s doručovaním súdnych písomností.

17. Podľa § 142 ods. 1 vyhlášky doručenie písomnosti súdu súdnym doručovateľom sa vykoná na pokyn predsedu súdu, riaditeľa správy súdu, predsedu senátu alebo súdneho úradníka. Súdny doručovateľ vykonáva všetky doručenia bez priesťahov a podľa pokynov osoby na doručenie písomnosti súdu súdnym doručovateľom.

18. Podľa § 142 ods. 2 vyhlášky všetky písomnosti, ktoré má doručiť súdny doručovateľ, sa zapisujú do doručovacej knihy.

19. Podľa § 142 ods. 3 zápis do doručovacej knihy treba vykonať v deň skutočného odovzdania písomnosti súdnemu doručovateľovi. Zápisy tvoria každý deň osobitne uzavretú skupinu označenú dátumom a oddelenú čiarou od zápisov z predchádzajúceho dňa.

20. Podľa § 144 ods. 1 veta prvá vyhlášky, ak je potrebné v súvislosti s konaním pred súdom preukázať, že sa doručenie písomnosti vykonalo, písomnosti súdu sa zasielajú s doručenkou, ktorá sa pripojí k doručovanej písomnosti.

21. Podľa § 144 ods. 2 vyhlášky na doručenke sa uvedie a) odosielateľ, b) číslo konania, c) označenie doručovanej písomnosti vrátane čísla listu a d) adresát.

22. Doručovanie súdnych písomností bolo v Občianskom súdnom poriadku upravené v ustanovení § 45 a nasl. Význam doručovania súdnych písomností v Občianskom súdnom poriadku zákonodarca zvýraznil kogentnosťou právnej úpravy doručovania, ktorá nepripúšťala odklon. Doručenie súdnej písomnosti muselo byť uskutočnené striktne podľa pravidiel upravených v príslušných ustanoveniach O. s. p. týkajúcich sa doručovania. Výsledkom odklonu od riadneho postupu pri doručovaní súdnej písomnosti bola nesprávnosť doručenia súdnej písomnosti, ktorá mala potom za následok, že doručenie súdnej písomnosti nevyvolalo ním predpokladané právne účinky.

23. Dodržanie postupu pri doručovaní súdnej písomnosti, ako aj samotné doručenie súdnej písomnosti sa preukazuje doručenkou. Občiansky súdny poriadok priznával s účinnosťou od 1. júla 2007 doručenke povahu verejnej listiny, čo bolo vyjadrené tým, že údaje v nej obsiahnuté sa považujú za pravdivé, ak nebol preukázaný opak. Verejnou listinou bola ale doručenka len vtedy, ak obsahovala všetky náležitosti vyžadované právnymi predpismi. V takomto prípade potom každý, kto namietal správnosť týchto údajov znášal bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno, že tieto údaje sú nepravdivé. Za predpokladu, že doručenka právnymi predpismi vyžadované náležitosti nemá, nemohla mať povahu verejnej listiny a dôkazné bremeno zaťažovalo orgán, ktorý doručenie vykonal, a ktorý v prípade pochybností musel preukázať spôsob doručenia a správnosť údajov uvedených na doručenke.

24. V preskúmvanej veci predmetom sporu v súvislosti s doručením bola písomnosť - uznesenie súdu prvej inštancie zo 16. marca 2014 č. k. 2C/230/2010-224, ktorým súd prvého stupňa nepriznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov. Doručenie tohto uznesenia mala podľa krajského súdu preukazovať doručenka súdneho doručovateľa, ktorá sa nachádza v spise na č. l. 225 a podľa ktorej mala byť uvedená písomnosť prevzatá zástupcom žalovaného JUDr. Michalom Dicom dňa 17. apríla 2014. Z obsahu tejto doručenky súdneho doručovateľa je ale zrejmé, že na doručenke nie je uvedený odosielateľ, že zjavne iným perom je v nej uvedené označenie doručovanej písomnosti a číslo listu, že v nej chýba údaj o mieste prevzatia, že v dátume prevzatia je menený mesiac, o čom absentuje akýkoľvek záznam a že v nej chýba uvedenie mena a priezviska súdneho doručovateľa, ktorý zásielku doručil. Okrem toho najvyšší súd z obsahu súdneho spisu (č. l. 283) zistil, že uvedenú doručenkou mala osobne vypísať a spornú písomnosť doručiť súdna úradníčka, ktorá podľa rozvrhu práce na rok 2014 nebola určená ako súdny doručovateľ. Z uvedených skutočností teda vyplýva, že doručenka súdneho doručovateľa, z ktorej krajský súd pri svojom rozhodnutí vychádzal, neobsahovala všetky náležitosti vyžadované právnymi predpismi (pochybná bola aj správnosť niektorých v nej uvedených údajov), a teda nemala povahu verejnej listiny. Bolo preto povinnosťou súdu ako orgánu, ktorý doručenie vykonal, preukázať spôsob doručenia a správnosť údajov uvedených na doručenke, a to najmä zápisom z doručovacej knihy, čo sa však nestalo. Samotné vyjadrenie súdnej úradníčky nie je spôsobilé preukázať spôsob doručenia písomnosti a odstrániť pochybnosť o správnosti údajov uvedených na doručenke. Navyše, za zákonný spôsob doručovania preukazovaného doručenkou súdneho doručovateľa v žiadnom prípade nemožno považovať doručovanie písomností zamestnancom súdu, ktorý podľa rozvrhu práce nie je určený ako súdny doručovateľ.

25. Najvyšší súd dospel preto k záveru, že doručenie písomnosti - uznesenia súdu prvej inštancie zo 16. marca 2014 č. k. 2C/230/2010-224, preukazované vyššie označenou doručenkou súdneho doručovateľa, je právne neúčinné. Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorý na dané skutočnosti neprihliadol (v čase odvolacieho konania niektoré skutočnosti nemal k dispozícii), je preto nesprávne. Odvolací súd odmietnutím odvolania z dôvodu, že bolo podané oneskorene, hoci jeho záver o tejto otázke nie je správny, odňal žalovanému možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu preto zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 450 C. s. p.).

26. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.